

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 97. — ŠTEV. 98.

NEW YORK, MONDAY, APRIL 26, 1926. — PONDELJEK, 26. APRILA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

POGODBA MED NEMČIJO IN SOVJETSKO RUSIJO

Nemčija je sklenila z Rusijo pogodbo, ki vzemirja zaveznike. — Zastopniki Male antante so protestirali pri francoskem ministrskem predsedniku. — Anglija in Francija sta postali "pozorni".

PARIZ, Francija, 25. aprila. — Ministrski predsednik Briand je sprejel včeraj že tretjič v teku osem in štiridesetih ur nemškega poslanika Von Hoescha, da ga naprosi za nadaljne informacije glede rusko-nemške pogodbe, ki je bila včeraj podpisana v Berlinu. Ta pogodba ni vzemirila le Pariza, temveč tudi člane takozvane Male antante.

Tretji pogovor Brianda z nemškim poslanikom je sledil obiskom poljskega poslanika ter zastopnikom Rumunske, Jugoslavije in Čehoslovaške. Francoski ministrski predsednik je imel pred seboj memorandum, katerega je poslal iz Prage čehoslovaški zunanji minister Beneš, izdan na vse zaveznike sile, v katerem opozarja na nevarnosti rusko-nemške zveze.

Državniki Male antante so skrajno nervozni. Pravijo, da je sklenila Nemčija tajen dogovor z Rusijo, da bo lahko pripravila ves vojni material na ruskih tleh, pod zaščito ruske sovjetske republike. Izjavljajo nadalje, da so velik del Rdeče armade izurili nemški častniki in da je Rusija zahtevala, naj Nemčija podpiše dogovor, predno bi stopila v Ligo narodov.

Ko so se velike sile pred štirimi leti sestale v Genovi, je pregovoril Čičerin takratnega nemškega zunanjega ministra dr. Rathenaua, da podpiše takozvano rapalsko pogodbo, koje besedilo je prišpevalo k izjalovljenju konference v Ženevi. Podpisanje te pogodbe, ki se je pečala z ekonomskimi in finančnimi zadevami, je pomenjalo ob onem času, da je Nemčiji nemogoče pogoditi se glede stalnega mirovnega dogovora z zavezniki.

Sedanja pogodba je naravna posledica pogodbe v Rappalo in je v političnem oziru prav tako neškodljiva za stvar. Poudariti je treba, da nima politika Nemčije, izražena v pogodbah, sklenjenih v Locarno, nikake osti, naperjene proti Rusiji.

Francoski ministrski predsednik Briand pa je zahteval od nemškega poslanika pojasnila, če temelji rusko-nemška pogodba na status quo in če je v soglasju z obstoječimi pogodbami.

STAVKA V PASSAICU, N. J.

Vojaški zastopniki so zapustili odbor, kojega namen je uravnati stavko v Passaicu in okolici. — Delodajalci in governer še vedno nasprotujejo Weisbord kot zastopniku delavcev.

Možnost rešitve staykarskega položaja tekstilnih delavcev v Passaicu in okolici so zagledali delavci včeraj, ko je governer Moore odstranil iz posredovalnega sveta dva generala, vsled katerih je rekel voditelj stavke Albert Weisbord, da pomenjajo posredovalci vojno, ne pa miroljubno organizacijo. Stavkarji so videli v tej potezi bolj spravljivo stališče governerja Moore-a ter znak pritiska, katerega so izvedli na lastnike predilnic, da prično razpravljati o pogojih za mir.

Governer Moore je objavil, da je spodil iz posredovalnega sveta generalnega pribočnika Gilysona ter brigadnega generala Spencer-ja, bankirja iz Passaica, radi protestov stavkarjev, ki so izjavili, da sta ta dva odločno na strani podjetnikov in proti delavcem. Hotel je celo sam stopiti na stran in preustiti vlogo posredovalca H. Hilfersu, tajniku delavske federacije v New Jersey.

Dr. Andrej McBride, državni delavski komisar je bil imenovan članom komiteja, ki obstaja sedaj iz governerja, dr. McBride-a in Hilfersa.

Voditelj stavke je izjavil, da je pričel governer spoznavati položaj in da se je končno udal real-

Bruhanje velikega ognjenika.

Velik ognjenik na Havajskem otočju, ki je pričel v zadnjem času bruhati, ogroža še vedno domovja in nasade, a lava teče bolj počasi kot izpočetka.

HILO, Havalsko otočje, 24. apr. Najnovejši tok lave po obronkih ognjenika Mauna Loe se je v pretekli noči le počasi premikal naprej, potem ko je objel šest hiš, deset vodnih tankov in dve šupi tekom dneva ter skoro zajel majno čredo goveje živine, katero pa se je rešilo, ko je prihajala lava navzdol.

Nekaj znakov aktivnosti je bilo opaziti v bližini vrhunca, a oblački in para so pokrivali pogled na goro.

Lava se je danes bližala obrežni vasi Milohi, kjer so begunci iz vasi Hupuloal, katero je uničila lava pretekli teden.

Tok lave je dosegel včeraj posetov B. M. Allena, kjer je uničil štiri reneče hiše ter drugo lastnino ter povzročil za \$10,000 škodo.

Na renči McWayne-a so bili uslužbeni pripravljani odstraniti vse premočnine, ko se je pomikala reka lave počasi proti renči na fronti dvesto do tristoletih čevljev.

Zadnji izbruh Mauna Loe je spramuljal potresni sunki, najmočnejši, kar jih je bilo tekom zadnjih par let. Močne potresne sunki na južni strani otoka tudi pripisujejo obnovljenju delovanja Mauna Loe.

Profesor Thomas Jaggar, ravnatelj vulkanskega observatorija na Havajskem otočju, je odšel včeraj na ognjenik, da opazuje tok lave iz neposredne bližine.

Predsednik mora odobriti plebiscit.

BERLIN, Nemčija, 23. aprila. — Po posvetovanju z justičnim ministrom je sklenil včeraj kabinet, da bo vprašanje, če naj se določi za predvojna posojila in druge predvojne obligeacije novo vrednost, le tedaj preloženo ljudskemu glasovanju, če bo odredil to drž. predsednik.

Sklep kabineta temelji na dejstvu, da so proračunske zadeve v ustavi izrecno izzete iz ljudskega glasovanja, če ga ne odredi direktno državni predsednik.

Po sijajnem uspehu ljudskega glasovanja glede zaplenjenja lastnine prejšnjih vladarskih rodbin, hočejo krogi, ki niso zadovoljni s sedanjo postavbo, istotako predložiti ljudskemu glasovanju določitev vrednosti predvojnih posojil.

Učinkovanje prohibicijske postave.

Učinkovanje prohibicijske postave na bare inozemskih parnikov je postalo v zadnjem času zelo izdatno. Cumarov parnik "Mauritania" javlja, da proda izza uveljavljenja Volsteadove postave približno petdeset odstotkov manj pijače kot v časih pred splošno sušo.

Na potovanjih proti Evropi pro dajo petdeset do petinsedemdeset odstotkov več pijače kot pa na potovanjih v Ameriko.

Amerikanci se baje drže protinostim.

Združeni frontni komitej, kateremu načeljuje Weisbord, je objavil, da se bo vršilo danes veliko zborovanje stavkarjev v Wallington, na katerem bodo razpravljali o skrajno važnih zadevah.

Francoska vlada in njen dolg v Ameriki

Vprašanje glede francoskega dolga v Ameriki še ni rešeno. — Francozi se kaj radi sklicujejo na Italijane. — Debata v francoski zbornici.

WASHINGTON, D. C., 23. apr. Ker je uravnava italijanskega dolga zagotovljena, se bo danes sestala Ameriška zadolžna komisija, da doseže dogovor glede uravnave francoskega vojnega dolga. Večina devetnajstih glasov v senatu za uravnavo italijanskega dolga je ostala neomajna, dočim sta senatorja Reed in Howell zahtevala, naj se glasovanja razveljavi.

Tako prepričan je oficijelni Washington, da bo dosegla Ameriška zadolžna komisija sporazum s poslanikom Berengerjem glede uravnave francoskega dolga, da bi ne povzročilo nikakega presečenja, če bi bila pogajanja sklenjena v par dneh. Uvodna pogajanja so napredovala že toliko, da je preostalo le še malo spornih točk.

Znano je, da določajo pogoji, glede katerih se je poslanik spoznaval s posameznimi člani komisije, prvotna letna plačila po \$25,000,000, katere naj bi počasi povečali na \$100,000,000 na leto. Znano je tudi, da so Francozi pripravljeni privoliti v taka težka poznejša plačila ter domnevali, da ne bo treba teh visokih plačil najbrž nikdar izvršiti. Prepričani so, da se bo javno mnenje v tej deželi izpremenilo in da bo odpuščen dolg predno bo dosežen vsišk plačevanj.

PARIZ, Francija, 25. aprila. — Neobhodno potrebno je v francosko-ameriškem dogovoru glede vojnega dolga posvetiti največjo pozornost vprašanju, na kak način naj odplačuje Francija dolg, posebno pa v zvezi z reparacijami plačili Nemčije, na temelju Davesovega načrta, — je izjavil Leon Blum, socialistični voditelj v francoski poslanski zbornici, v posebnem ugotovili, katero je izdal na poročevalca newyorškega "World".

— Francija mora biti zavarovana kot je bila Nemčija, in vprašanje francoskega dolga v Ameriki pride šele v drugo vrsto vprašev.

Ker je večina konservativnih članov poslanske zbornice proti določeni uravnavi dolga v Ameriki, se mora vlada zanašati na levico, da dobi odobrenje.

Radi tega so izjave Bluma prav posebne važnosti.

— Mi socialisti, — je izjavil Leon Blum, — smo odobrili Dawesov načrt, ter smo podpirali Herriota, da je bil ta načrt tudi sprejet. Kako moremo stopiti sedaj pred svoj lastni narod ter ga naprositi naj odobri dogovor, ki zahteva težja in vedno rastoča plačevanja, ne da bi se ob istem času zahtevalo, da smo deležni istih jamstev in ugodščin kot jih je bila deležna Nemčija?

— Jaz ne spajam reparacij in uravnave ameriškega dolga. Jaz nasprotujem vsem poskusom, da se spoji obe vprašanji ter sem odločno proti temu, da bi bila naša plačila Ameriki odvisna od tega, kar smo dobili iz Nemčije.

bicijske postave in bare posejajo baje izključno le inozemci, ki so se naveličali suše ter skušajo popraviti v par dneh to, kar so zamudili.

nostim. Združeni frontni komitej, kateremu načeljuje Weisbord, je objavil, da se bo vršilo danes veliko zborovanje stavkarjev v Wallington, na katerem bodo razpravljali o skrajno važnih zadevah.

Briand se ne boji Benita Mussolinija.

Ministr. predsednik Briand je rekel, da italijanski diktator izraža le visoka upanja, da pa se ne boji nikake Mussolinijeve vojne pretnje.

PARIZ, Francija, 23. aprila. — Ministrski predsednik Briand je odgovoril na neko socialistično interpelacijo v poslanski zbornici, da je prepričan, da skuša italijanski banditi realizirati "legitimne aspiracije" Italije, da pa ne želi vzemirjati min.

Sredi velikega odobravanja je nadaljeval: — Izjavljam, da imamo najboljše prijateljske odnose z Italijo. Italijanski narod se iz proste volje ter v skrajno težavnih razmerah odločil za režim gotove vrste. Italijanski narod je imel pristo izbiro. To je njegova stvar.

Briand je nato omenil narastek prebivalstva ter rekel, da je težko zadržati ga v notranjosti meja.

— Italija nima vseh sredstev, katerih bi si želela, — je nadaljeval. — Vrš se neke vrste notranje vretje. Povsem naravno je, da skuša para najti izhod. Načelnik tega naroda daje z raza besedam, ki nas presenečajo, ker se ne nahajamo v istih razmerah ter nimamo istih potreb, a jaz se držim realnosti in diplomatični stiki kažejo, da vlada duha sodelovanja med obema narodoma.

— Med Italijo in Francijo ni nikakega neupremostiljivega nasprotstva.

V odgovor na interpelacijo glede politike Lige narodov je rekel ministrski predsednik, da je zadnje zborovanje Lige dokazalo, da ni nikakih "majnih narodov" več in da lahko katerikoli narod pokaže svojo voljo, kateri se mora vsi vkloniti.

Policija preprečila kravale.

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 23. aprila. — Policija je preprečila včeraj velike kravale, ko so potniki nekega predmestnega vlaka obmetavali s kamnenjem posadko, koje člani smatrajo odgovornim za neko železniško nesrečo.

Razvaline starega mesta.

MOSKVA, Rusija, 25. aprila. Sedemdeset milj južno od tukaj so izsledili razvaline starega mesta Česislava. Pod razvalinami so dobili razno posodo, ki izvira iz petega stoletja pred Kristom. Sovjetska vlada je poverila raziskovanje najodličnejšim ruskim arheologom.

Smrt slavne švedske pisateljice.

KODANJ, Danska, 25. aprila. Znana švedska pisateljica Ellen Key je umrla danes tukaj v starosti 77 let. Njeno najbolj znano delo je "Stoletje otroka". V mladosti je opravljala učiteljsko službo.

Stroški Chapmanovega procesa.

HARTFORD, Conn., 25. aprila. Z obravnavo proti Geraldnu Chapmanu, kateri je umoril mekega policista je imela država nad trindvajset tisoč dolarjev stroškov.

LAŠKI DIKTATOR JE SMRTNONEVARNO BOLAN

Italijanski diktator Musolini je žrtev smrtonosne bolezni, katero skuša premagati z "duševnimi" sredstvi. — O njegovi bolezni noče razpravljati noben pravoveren Italijan.

BASEL, Švica, 25. aprila. — Mussolini je vsaj navidez uspešno zastavil komunizem, ki se je hotel polastiti italijanskega političnega življenja, sedaj se pa nahaja v usodepolni bitki proti zavratnemu sovražniku, ki ga skuša uničiti.

Mussolini je bolan mož. To je izvedel tekom obiska posebni poročevalec Associated Press. Z isto energijo in trdovratnostjo, s katero se bori za italijansko "edinstvo", hoče tudi premagati bolezen, glede katere ni izrekla znanost še svoje zadnje besede.

Čeprav trpi na želodčni bolezni dela Mussolini več kot katerikoli drugi človek v Italiji. Udeležuje se oficijelnih banketov, a uživa le mleko in dobro skuhan riž.

Kljub temu pa se ne pritožuje napram nikomur, niti napram najbolj intimnim svojim prijateljem.

Marca meseca preteklega leta je postalo znano, da je zdravstveno stanje Mussolinija opasno. V tozadevni brzobjavki s švicarske meje se je glasilo: — Njegovo resnično zdravstveno stanje prikrivajo radi možne politične reakcije. — Zdravniki so soglasni v sklepu, da trpi ministrski predsednik na raku v takozvanen deudenum ali prvem delu črevesja. Nošen zdravnik v Italiji pa bi ne hotel prevzeti odgovornosti, da izvrši na njem operacijo.

RIM, Italija, 25. aprila. — Danes je bilo dementirano poročilo o vojnih pripravah Italije, ki je imelo za posledico veliko vznemirjenje v inozemskih finančnih krogih ter padec vrednosti številnih industrijskih obligacij.

Odredili so preiskavo, ki naj bi ugotovila vir škodljivih vesti, ki ogrožajo interese Italije v inozemstvu. Domnevajo pa, da so tozadevna poročila posledica agitacije italijanskih elementov v inozemstvu, ki nasprotujejo sedanjemu režimu.

Odpotovanje Mussolinija iz Rima smatrajo za znamenje, da je vse normalno.

Mesto bo plačevalo berače.

LONDON, Anglija, 26. aprila. Občinski svet v Hullu bo se poskušal prihodnji mesec iznebiti pocestnih beračev, posebno slepcev. Vse penzije bo povišal za 25 šilingov na teden in oni, ki niso bili dosedaj deležni podpor, bodo dobivali po 25 šilingov na teden.

Francoska zbornica sprejela proračun.

V poslanski zbornici je bil danes odobren državni proračun s 427 glasovi. Proti proračunu je glasovalo 153 poslancev.

Za armadno zrakoplovstvo je dovoljenih 250 milijonov frankov.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so na cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.70 2000 Din. — \$37.20 5000 Din. — \$92.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačajo "Poštni šekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.10 500 lir \$21.75
300 lir \$13.35 1000 lir \$42.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačajo Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.
Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poštni čenar v roke.
POŠILJATVE PO BEZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—
Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

52 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephon 57 Cortlandt 6887

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

MUSSOLINI

Senat Združenih držav je sprejel italijansko-ameriški dogovor glede odplačila italijanskega vojnega dolga. To se je zdelo političnim opazovalcem vročeno že vnaprej, a nikdo ni mislil, da bo večina, 54 proti 33, tako velika. Coolidge je izvajal s spretno manipulacijo Mellona zopet zmago, ki jo povečala njegov politični ugled.

Nikdar se nismo mogli pridružiti nazorom liberalnih in progresivnih elementov, ki so se berili proti odobrenju tega dogovora. Po našem mnenju je bila mogoča sploh le ona pot, da se spravi s poti celo sleparijo vojnih dolgov, namreč enostavno odpuščati vse vojne dolge. To pa bi moralo seveda imeti tudi svoj učinek na Nemčijo in njene obveznosti napram zaveznikom. Iz prvega početka pa nam je bilo znano, da kaj takega ni mogoče pod kapitalističnim roparskim sistemom. Na noben način pa trdimo smatrali za pravilno, da se produktivnim elementom Italije — ki bodo morali plačati vse obveznosti — naloži še večja bremena kot so zahtevali Mellon, Coolidge in drugi.

Seveda se tudi ne motimo niti za trenutek glede resničnega varstva opozicije naprednih elementov naše kapitalistične politike. Tudi ti ljudje ne bodo neprimerne obremenitve italijanskega naroda. Upirajo se uravnavi dolga, sklenjeni med Mellonom in Volpijem, v glavnem radi tega, ker so prepričani, da bo Mussolini z denarjem, katerega bo dobil v Ameriki po podpisu dogovora, zavedel Italijo v imperijalistične vojne. Krivoločno in megalomanski govor: italijanskega diktatorja obenem z njegovim potovanjem v Afriko nudijo dovolj snovi za razmislek ter opravičujejo vprašanje, če ni Mussolini v resnici dosti bolj nevaren zločinec kot pa pretepaški blaženi.

Njegovo potovanje v Tripolis je imelo mogoče namen izvesti na Francijo pritisk, da odstopi Italiji Tunizijo. Mogoče je vsled tega resnično, kar se domneva v številnih krogih, da hoče Mussolini vsiliti Franciji francosko-italijansko ofenzivo in defenzivno zvezo ali pa napovedati Franciji vojno. Pri tem ni treba, da bi Italija dejanski napovedala Franciji vojno, isti namen bi se doseglo z bližanjem med Anglijo in Italijo. V zvezi s tem omenjamo poročilo, da je angleški znanstveni minister odpotoval v Rim.

Vspričo teh okoliščin je lahko umerno, da ni Francija posebno vesela pomusolinizacije Italije. Z izjemo francoskih fašistov ima Mussolini le malo posameznih prijateljev med narodom, politiki in kapitalisti Francije. Ker pa hoče Francija na vsak način in pod vsakimi pogoji ohraniti hegemonijo, katero si je pridobila v Evropi tekom zadnje svetovne vojne, se mora sporazumeti ali z Anglijo ali pa Italijo. Prizadevanja Brianda so se tikala v preteklem letu očitno francosko-angleške aliance, v čemur je našel pri angleškem zunanem ministru Chamberlainu dosti razumevanja, vsled česar lahko govorimo o dejanskem obstoju angleško-francoske zveze.

Pojavi pa se vprašanje, če more angleško-francoska zveza dolgo trajati, čeprav se opira na prednosti za oba prizadeta. Anglija pomaga svojemu francoskemu zavezniku v vseh zahodno-evropskih zadevah, večinoma na škodo Nemčije, a Francozi pomagajo Angliji, kjerkoli je potrebno. Opoznamo na Mosul, kjer se obrača "enotna fronta" proti Turčiji, na Kitajsko, Indijo in druge točke. Anglija pomaga svojemu zavezniku tudi v nevarnih ozemljih, naba-jajočih se izven Evrope.

Vse te stvari so izvedle svoj upliv na program Mussolinija, da ustvari fašistiški rimski imperij. Možno je zelo dobro, da bo Francija prisiljena v njegovo naročje, čeprav mu ne zaupa. On ve, da je trajen sporazum med Francijo in Anglijo nemogoč. Vsled tega je Mussolini tekom zadnjih šest ali osem mesecev celo svojo zunanjo politiko prikril tako, da pokaže Franciji, koliko ji lahko koristi ali škoduje. Francija naj se odloči, kaj pričakuje od Italije in kaj si želi.

Ta veteranska in nasilna politika Mussolinija je bila, ki je v glavnem dovela do odpora proti ratifikaciji ameriško-italijanskega dogovora glede vojnih dolgov. Brez sporazuma z Združenimi državami bi bila nova posojila nemogoča.

Senator Ree iz Missourija je izvršno pojasnil položaj.

— Tukaj ne gre za sporazum, temveč za predajo. Mi se klamnjo diktatorju. Ta dogovor je največji sramotni madež finančne zgodovine te dežele. Pomenja najmočnejše vojaško ojačenje, podeljeno najbolj nevarnemu vseh živčih ljudi. Kljub temu pa bojo glasovali za to, da se stavi tisoče milijonov, katere so plačali ameriški državljani na razpolago moči, ki je okrut kot Kaligula, podlo egoističen kot Neron, ki ima dušo pošasti; ki bo zanetil svet ter mu poklonil katastrofo najhujšega uničenja.

Gospodje progresivci in liberalci ameriške kapitalistične politike pa pretiravajo. Spoznavajo Mussolinija v vsej njegovi goli ostudnosti. Bore se proti italijanskemu, angleškemu in francoskemu imperijalizmu. Ne obustijo pa, da ameriški imperijalizem prav tako skupno zatira in iskorišča na Kitajskem in na Havajih, na Kubi in Filipinih, na Santo Domingu, deviških otokih in številnih drugih delih sveta...

POVSPEŠEVANJE RASTI



Z umetno svetlobo je mogoče povspesti rast raznih rastlin. Neki vrtnar v Jersey City je postavil pod umetno luč par nerazoveljnih tlap, ki so se po preteku ene ure razvevetele.

Dopisi.

Farrell, Pa.

Dne 13. aprila je začel kontraktor z delom Slovenskega Doma. Cementni temelj je že položen. V par dneh začne z zidanjem. Če bodo vremenske razmere dopuščale, bo meseca avgusta že stavba dovršena.

Slovenska godba je zopet pričela s potkom. Vse je nekam veselo in korajžno. Že sedaj se vse pripravlja na otvoritve.

Storklja je obiskala dobro znano družino Jerry Okorna ter ji pustila krepkega fanta. Mati in sinček se dobro počutita. Čestitam!

A. V.

Pismo z Muljave.

Rojak Jožef Jaklič v Clevelandu je dobil naslednje pismo iz domovine:

Gotovo niste mislili, dragi rojaki, ko ste zapuščali svojo domovino in se podali v širni svet s trobuhom za kruhom, da vas bo moji mi prosili miloščne. Toda z veliko brzino hiti človeštvo bodisi v kulturnem ali gospodarskem o-rinu naprej. Tudi mi muljavčanje in okoličanje hočemo na vso moč pokazati, da nismo v tem oziru najzadnji.

Leta 1924 smo ustanovili preprosto "prostovoljno gasilno društvo Muljava". Pristopili so takoj vsi uglednejši možje in fantje k društvu iz sledečih vasi: Muljava, Kompolje, Bojanjivrh, Sica, Potok, Osele in Lesčevje. Dosedaj smo nabrali do 120.000 K za novo brigado, kar je bil naš prvi cilj. Brigado smo naročili in tudi že dobili, toda blagajna se je popolnoma izpraznila. Brigada stane 200.000 K. Je fino moderno delo, postavljeno s češkega na postajo Stična. Ker nam še mnogo manjka, se obračamo do Vas, dragi rojaki, zgoraj omenjenih vasi.

Pridite nam na pomoč! Naša in vaša vas z okolice je zgodovinskega pomena. Saj se je rodil v središču te okolice (na Muljavi) eden največjih sinov naše matere Slovenije — Josip Jurčič. Ali ni toraj naša in vaša dolžnost, da po-častimo njegov spomin s tem, da v kulturnem oziru napredujemo? In ravno vsled tega, tako vsaj upamo, bodo naše mnogo odmevalne prošnje, ne samo med našimi rojaki, ampak tudi sorodniki; saj je ime Josip Jurčiča znano v vsaki slovenski gorski koči.

Pojdite toraj dragi rojaki med svoje znanee in prijatelje ter častite Josipa Jurčiča, in nabirajte prostovoljne prispevke za našo brigado in tudi gasilni dom! Saj boste boste prispevali in zbirali za stvar, s katero bomo branili vaše domove v nesrečnih slučajih.

Vnaprej se zahvaljujete za Vašo naklonenost in Vam ključem: brat bratu pridi na pomoč!

Vse prispevke blagovolite pošiljati na Jožef Jakliča, 1184 E. 60 St. Cleveland, Ohio.

Muljava, dne 1. marca 1926.

Anton Tekave, t. č. načelnik.

Anton Lampret, t. č. tajnik.

Selo Moste, Slovenija.

Cenjeni g. urednik: Pomlad je spet; narava se je začela probujati, drevje brsti, trava krepko zeleni in tisti, kateri imajo za to potreben dar, jo lahko slišijo rasti.

Imeli smo idealno velikonočno vreme, kakor povod, tako so tudi tukaj morile hčere Eve svoje

čanem promogarskem štrajku tudi za naše rojake boljše časi v Ameriki. Vam še naznanjam, da me je sprejel veliki župan g. dr. Bačič zadnji torek v polni avdijenci. Je sicer tolesno majhen, a duševno jako velik gospod ter se z navadnimi ljudmi istotako prijazno razgovarja, kakor z visokimi gospodi.

Zanimal se je jako za rojake onkraj "velike luže", posebno pa za smer jugoslovanskih listov.

Kakor že gotovo veste, imamo zopet novo ministristvo. G. Pašiču so se zavozljali razni politiki v brado. Tudi finančnega ministra g. Stojadinoviča, strokovnjaka v finančnih zadevah so odstavili. Novi in ostali ministri so samst "iči". (Tudi beseda "iči", se konča z "iči").

Pozdrav vsem gospodom na 82 Cortlandt St., kakor tudi prijateljcem, prijateljem in znanecem. Vaš Joža.

JUGOSLAVIA IRREDENTA

Na Reki

Imajo Madžari svojo privatno osnovno šolo in svojo privatno gimnazijo. Madžarski živeli si hoče na Reki opomoči in priti počasi do primerne veljave. Italijani ne delajo Madžarom nobenih težav ne na Reki in ne v Opatiji. Staro ljubezen ne zarjavi.

Izseljevanje.

Zopet in zopet se odpravlja skupina ljudi s svoje rodne grude. Res je, da je povojni čas težak ali vpoštovati treba, da niso razmere nikjer lahke. Povsod se čutijo strašne vojne posledice. Veliki davki, negotovo delo, dvomljiv zaslužek, nevarne ovire pri iskanju sredstev za ureditev gospodarstva. Tako je, da se je že marsikdo pokesal, ko je šel z doma iskat sreče drugam. Marsikdo si je že stokrat želel nazaj v svoje skromno življenje pod goriškim solncem. Nekateri so se res drugod udomacili in jim gre še precej dobro. V Bosno žene mnoge goriške kmetovalce. Izselitev je draga, dokumenti morajo biti v redu, treba je previdnosti pri nakupovanju zemljišča, denar hitro pohaja in strašno je, ako se pripeti to, da kdo išče in bara okoli, slednjič pa prearajo in revež nimajo domovja in ne denarja. Taki žalostni slučajji, so se že dogodili. Zato naj tisočkrat vsak pomisli, kaj ga vse čaka z izselitvijo. Ostajajte rajše doma, pridnost in varčnost vse premagata.

Kolonizacija.

"Opera Nazionale per i Combattenti" vodi izredni komisar Manaresi. V razgovoru s fašističnim novinarjem je obrazložil, kaj zasleduje delavnost bivših bojevnikov v obmejnih pokrajinah. Naglašal je, da se ob meji naloge agrarnega uveljavljanja identificirajo za najvišjo nalogo čiste italijanstva. Načrte imajo za izkoriščenje zemlje, vode in gozdov v Poadižu. Gotovi so, da se neseli po tirolski pokrajini svet bojevnike Italije. Glede vzhodne meje imajo bivši bojevniki pred očmi v prvi vrsti Istro, kjer se že pripravljajo važna agrarna dela na širokih zemljiščih, nabavljenih okoli Pule.

Tudi v Istri je agrarni in obmojni problem tesno združen s problemom italijanstva in vamaosti. To se pravi, da snujejo veliko izganjanje jugoslovanskega življa v Julijski Krajini in nemškega v Poadižu. Kako si predstavljajo istrsko kolonijo, so si čer povedali takoj takrat, ko so ljudstvo!

zasedli naše kraje. Priredili so predstavo, v kateri je nastopil Istran kot pastir v deželo dolega italijanskega gospodarja. Razpravljajo se sicer nevarni načrti, ali navadno se nikdar ne izvrši vse, kar se sklene. Treba energičnega odpora in krepkega vztrajanja pa se morajo razbiti vse razdajne nakane!

Pretep na plesu.

Iz Lokovca poročajo, da je prišlo na velikonočno nedeljo do pretepa med fanti na plesu. Ranjen je bil 20-letni Leopold Mavri, katerega so prepeljali v goriško bolnico. Potom, ko je končal ples, je bil zopet pretep in ranjen je bil 28-letni Alojzij Kuštrin, ki se tudi zdravi v goriški bolnici. Napadnika na Kuštrina so aretirali.

Roparski napad na občinsko blagajno.

V Jelšanah so posetili svetroci občinski urad in pregledali občinsko blagajno. Dolgo časa so se trudili za brez uspeha. Niti fiska ni bilo v blagajni. Kaj takega? Svetroci so se hoteli preskrbeti za praznike z denarjem, pa so morali oditi z dolgim nosom.

Dva italijanska azila v občini Ukve.

Okoli Tuhiza je postavila "Italia Redenta" že šest otroških azilov. Občina Ukve ima dva: en v središču, drugi je tri kilometre od središča oddaljen. Oba azila sta polna slovenskih otrok. Italijanski poročilo pravi: otroci, ki govorijo danes samo slovensko, se bodo znali v kratkem izražati po italijansko in bodo za vedno pridobljani za Italijo.

Orožje v rokah italijanske mladine.

Sicer je zabranjeno, nositi orožje, toda italijanska mladina ga ima polno povsodi. Ako dobijo pri Slovencu kak revolver, je označen za državni nevarnega človeka in ostro obsojen. Italijanska mladina nosi orožje in se ponaša z njim javno, varnostni organi pa ne vprašajo, ali ima dovoljenje.

V Poreču so šli te dni okoličani od mase domov. Na tingu so pričeli mladi Italijanci kar naenkrat streljati iz revolverjev v zrak. Nekdo je vprašal meščana, kaj to pomeni. Dobil je odgovor, da so to mladi fantiči, s katerimi treba imeti nekoliko potrpljenja. Zadostovala bi ena beseda, pa bi leteli strelji na naše ljudstvo!

Peter Zgaga

Kremenšček oče so dobili novo saržo.

So namreč prvi zmagovalci v julijjski kampanji.

Za nagrado so dobili pisalni stroj.

In pišejo takole:

— Prvo jubilejno nagrado pisalni stroj sem že dobil in sem z njim prav zadovoljen. Dobrodošel mi je, da bom z njim vsaj večkrat kaj napisal zlasti "prijatelju" na Cortlandskem uredništvu.

Kremenščevemu očetu prirčno čestitam.

Če pa mislijo, da je na pisalni stroj tako lahko pisati kot tingati na cash register se motijo.

Prisrčno priporočam naslednje: Kremenšček oče naj še znanprej režejo flankovino, prodajajo povčepse ter naj bodo znanprej posteti pri meri in vagi. Če jim slučajno kaj časa preostaja, naj pa malo pred svojim pragom pometejo.

Pisalni stroj naj pa poklonijo prečastitemu gospodu Koverti v zahvalo za vse "duševne proizvode", katere je napisal in podpisal z imenom Kremenščevega očeta.

Zadnji "Naš Dim" pravi, da ima Glas Naroda v New Yorku le tri in pol procenta.

Na tem mestu konstatiram, da nima "Naš Dim" niti polovico ubožega procenta.

Tisto, kar tako vsiljivo ponuja svojim čitateljem, je čisto navaden ča nikarski munčajn.

V New Yorku in menda tudi drugod se vrši velika kampanja za katoliško dobrodelnost.

Tisti, ki boste v ta namen kaj Koverti darovali, poskušajte izvedeti od njega, kaj smatra on za katoliško dobrodelnost.

Prijatelj mi poroča iz Chicago: Kot ti je že znano, hočejo vstanoviti v tukajšnji bližnji božjo pot po uzoru one na Brezjah.

Na razpolago imajo vse, kar temu prične: kloster, odpustke in čudodelno sliko.

Čudež se je pa dosedaj samo eden zgodil. Kozel, nesrečnega imena, katerega so iz New Yorka sem importirali, je bil tri dni zaporedoma trezen, toda četrty dan je vse tri prejšnje dni temeljito nadomestil.

Ženska plesna obleka bo tehtala to poletje šestnajst unč.

Kam plovemo?

Next stop bo menda paradiž...

Pa magari, da je ženska že z eno nogo v grobu, je z drugo gotovo v preozkem solnu.

Zaslišavanja glede prohibicije se bližajo koncu.

Kaj so dogneali?

Dvoje velikih dejstev:

da se morajo Amerikanci pokoriti osennajstemu amendentu in da ni bilo v Ameriki še nikdar toliko pijače kot je je dandanes.

Bajka.

Predno se je pošal mladenič na dolgo potovanje, je prinesel svoj izvoljenki šopek rdečih, rmenih in belih rož.

— Na, predraga moja, srčno ljubljena. Rdeče rože pomenjajo ljubezen, rmene ljubosumnost, bele pa nedolžnost.

Potoval je dolgo časa in ko se je vrnil, ji je zopet prinesel šopek rdečih, rmenih in belih rož.

— Ali še veš, kaj pomenjajo? — jo je vprašal.

In ona je odvrnila: — Rdeče rože pomenjajo ljubezen, rmene ljubosumnost...

— Kaj pa bele? — jo je vprašal.

— Vsega si vendar ne morem zapomniti. Kar si mi povedal pred mojimi odhodom, ker je že tako dolgo tega, kar si odpotoval.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko ve od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Henry Murgar?

LA BOHEME

Slike iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

— To je bilo za gospodično Mimi najljubše vino, — je rekel, — vedkrat sva ga skupaj pila pri tej mizi, kjer sediva. Spominjam se, da mi je nekega dne rekla, molči mi svojo že vedkrat izpraznjeno čašo; natoči mi to je balzam za moje sree. Oh, Mimi je znala dobro piti! — Videc ga, da je pripravljen, stopiti na steze spominov, sem mu začel govoriti o drugih stvarih, in misva več govorila o vas. Prebil je ves večer z menoj in videti je bil zelo miren. Najbolj pa sem se čutil, da ni bilo v tem miru nič narejenega. Ob polnoči sva šla domov.

Pustil sem Rudolfa samega v njegovi sobi in sem šel v svoje stanovanje, a misem čegle. Ob treh zjutraj se mi je zdelo, da slišim ropot v Rudolfovi sobi, šel sem v vsej naglici dol, ker sem mislil, da ga trese mrzlica radi obupa.

— No, in? — je rekla Mimi. — No, draga moja, Rudolf je spal, postelja ni bila razlita in vse je kazalo, da je bilo njegovo spanje mirno in da je hitro zaspal. — To je mogoče, — je rekla Mimi. — Bil je tako utrujen od prejšnje noči. Toda naslednjega dne?

Naslednjega dne me je prišel Rudolf buditi zgodaj in šla sva z doma, da sva najela sobi v drugi hiši, kamor sva se preselila še isti večer.

— In, — je vprašala Mimi, — kaj je napravil, ko je zapustil sobo, v kateri sva stanovala? Kaj je rekel, ko je ostavil to sobo, v kateri me je toliko ljubil?

— Mirno je zavil svoje reči, — je odgovoril Marcel, — in ko je našel v predalu par rokavice, ki ste jih bili pozabili, tako tudi dvoje ali troje vaših pisem, ...

— Že vem, — je odgovorila Mimi z naglasom, kot bi hotela reči: Pozabila sem jih nase, da bi mu ostal kak spomin od mene. — Kaj je z njimi napravil? — je pristavila.

— Mislim, da se spominjam, — je rekel Marcel, — da je vrnil pisma v kampan in rokavice skozi okno, in to čisto naravno kot človek, ki se hoče iznebiti nepotrebnih stvari.

— Dragi gospod Marcel, zagotovo vam, da želim iz dna svojega srca, da bi ta indiferentnost dalje trajala. Toda še enkrat vam prav odkrito povem, da ne verjamem, da bi tako hitro ozdravil, in kljub vsemu, kar mi pravite, sem prepričana, da je sree moje ga pesnika raztrgano.

— To je avguste, — je odvrnil Marcel, ostavljajo gospodično Mimi, — toda kljub temu so kosi še dobri, ali pa se zelo motim.

Med tem razgovorom na cesti je gospod vicomte Pavel čakal na svojo novo ljubico, ki se je zelo zamudila in ki je bila prav tista z gospodom vicomtejem. Ta je pokleknil na kolena in ji grlil svojo preljubljeno romanco, to je, da je dražestna, blede kot luna, polnevin kot jagunje; a da jo ljubi zlasti zaradi lepote njene duše.

— Oh, — je mislila Mimi in spustila valove svojih rjavih las na sneg svojih prsi, — moj ljubimec Rudolf ni bil tako ekskluziven.

Kot je bil Marcel namamit, je bil videti Rudolf korenito ozdravljen od ljubezni do gospodične Mimi, in tri ali štiri dni po njegovi ločitvi do nje so videli pesnika popolnoma spremenjenega. Napravljeno je bil z eleganco, da se celo v ogledalu ni več spoznal.

Ne da bi se spremenile poteze na njegovem obrazu, je poslušal, kar so mu pripovedovali o novem in sijajnem življenju njegove ljubice ki je imela dopovedne nad tem, da mu je pripovedovala o sebi po mladosti ženski, ki je ostala njena gospodinja in ki je imela priliko, akorej vsak večer govori z Rudolфом.

Pavlo, — so govorili pesniku, — videti je, da je vanj blazno zaljubljen; samo ena stvar jo vzeminja, da ne bi vi prišli motiti njeno mirnost in jo zasledovat, kar bi bilo sicer nevarno za vas, kajti grof obožuje svojo ljubico in se je dve leti vadil v orožju.

— O, o, — je odgovoril Rudolf, — naj le mirno spi, nikakor nimam veselja, da bi hodil prilivati kislobo k sladkostim njenih medenih tednov.

In ko so povedali gospodični Mimi, kako je sprejel njen prejšnji ljubimec vse te podrobnosti, je tudi ona skomignila z rameni in odgovorila:

— Dobro, dobro, videli boste v nekaj dneh, kaj bo iz tega.

Kljub temu se je Rudolf sam čutil tej nenadni indiferentnosti, ki je sledila burim časom, ki so ga še pred nekaj dnevi vznemirjali. V svojem spominu ni več našel miline onih oči, ki je pri njih žaru tolikokrat zaspal. Spominjal se ni več niti zvokov onega glasu, ki ga je s svojo jezo in s svojim nežnim božanjem omamljal. Pesnik, eden njegovih prijateljev, ki ga ni videl od njegove ločitve, ga je srečal nekega večera; Rudolf je bil videti zamišljen in v skrbeh ter je z dolgiimi koraki hodil po cesti.

— Glej ga! — je rekel pesnik in mu pomohl roko, — vi tukaj? — In začel je radovedno motriti Rudolfa.

Videc njegov zategnjen obraz, je mislil, da mora govoriti s toleječim glasom.

— Le pogum, moj dragi; vem da je to hudo, ali slednja bi morala vendar do tega priti. Bolje je, da je to zdaj kot pozneje; v treh mesecih boste popolnoma ozdravljeni.

— Kaj mi godete? — je rekel Rudolf. — Nisem bolan, moj dragi!

— Moj Bog, — je dejal pesnik, — ne delajte se hrabrega, za vrata! Poznam zgodbo, pa če bi je tudi ne poznal, bi vam jo čital z obraza.

— Motite se, — je rekel Rudolf. — Nocoj sem res prav slabe volje; a kar se tiče vroka te slab volji, niste nikakor pravega zadetli.

XXI.

Romeo in Julija.

Napravljen kot bakrorez v njegovem časopisu Mavrica, v rokavicah, v položenih čevljih, s palčico v roki, monoklom na očesu, pomlajen, prav lep; takega bi bilo lahko videli nekega večera v neki seču novembra našega prijatelja pesnika Rudolfa, ki se je ustavil na boulevardu in čakal na voz, da bi se peljal domov.

Rudolf je čakal na voz? Kakšen potres je namrekar posegel v njegovo privatno življenje?

Ob isti uri, ko je spremenjeni pesnik vihal brke, zvečal z zobni velikansko regalijo in privabljal poglede lepotic, je prišel po istem boulevardu njegov prijatelj Colline. Ko se je ta blizal mestu, kjer je stal pesnik, je mislil za trenotek, da ga je spoznal; toda izredna eleganca, s katero se je pesnik ponakal, je pahnila filozofa v negotovost in dvom.

Rudolf v rokavicah in s palico? Izrodek domišljije, utopija! Kakša zmeta! Rudolf potesni! On, ki ima manj las kot priloznost! Kje sem vendar imel glavo!

Ko se je ustavil pred Rudolфом, je bil vendar primoran, prepričati se, bil je pač Rudolf.

— O, za vrata, — je rekel Colline, — ne motim se, ti si, o tem sem prepričan!

— In jaz tudi, — je odgovoril Rudolf.

— Evo, zaljubljen sem, — je dejal Rudolf, — in mojemu novemu idealu je ime Julija, in zato sem sklenil igrati z njo Shakesperovej dramo. Prvič se ne imenuje več Rudolf, ime mi je Romeo Montaigne, in Julija mi

uslugo, če me ne imenuješ drugače. Da pa bodo vsi to vedeli, sem dal tiskati nove posetnice. Toda to še ni vse, ker še nismo v predpustni, bom porabil to priliko, da se bom oblačil v zametast jopič in nosil meč.

— Da ubijes Tybalda? — je vprašal filozof.

— Na vsak način, — je nadaljeval Rudolf.

— Toda, ali bi mi ne hotel razložiti tudi skrivnosti lepe obleke, v kateri te ni mogoče spoznati? — je vprašal filozof.

Rudolf ni odgovoril, temveč se je udaril po žepu, v katerem je zažvenketalo.

— Imaš zvonik v žepih, da tako zvoni?

— Samo nekaj louisdorov.

— Zlatih? — je vprašal Colline in v glas se mu je od strmenja ustavljal v grlu; — pokaži malo, kakšni so.

Nato sta se oba prijatelja ločila. Colline je šel pripovedovat o Rudolfovem razkošnem življenju in o njegovi novi ljubici, ta pa je šel domov.

Epilog k ljubezni Rudolfa in gospodične Mimi.

Prve dni, ko se je bil Rudolf definitivno sprl z gospodično Mimi, ki ga je bila zapustila, kot se čitatelj spominja, da je stopila v kočijo vicomteja Pavla, si je pesnik vzel drugo ljubico, da bi se omanil.

Bila je to ista modrolaska, z katero se je bil nekega dne, ko so ga mučili nemurni paradoksi, obelke kot Romeo. Toda to razmerje, ki je bilo pri njem le stvar toge, pri oni pa stvar kaprice, ni moglo dolgo trajati; ta deklacija je bila le razvedranka, ki je do pičice poznala zvijače lahkoživke; bila je dovolj dahovita, da je zapazila duha drugih in ga mogla ob priložnosti izrabiti, in imela je le toliko srca, da ji je lahko prehitro bilo, če je preveč jedla.

Julija, nova Rudolfova ljubica, je nekega dne govorila o svojem ljubimcu, pesniku, s slušateljem medicine, ki ji je dvoril; študent ji je odgovoril:

— Dragi otrok, ta dečko vas rabi, kot rabimo mišrat, da izlaga rane, hoče si ozdraviti srce; zato nikakor nimate prav, da se radi tega žalostite in da ste mu zvesti.

— O, o, — je vzdihnila mlada deklacija, — ali res mislite, da me to jezi? — In še isti večer je dokazala študentu nasprotno.

Radi indiskretnosti enega prijateljev, ki ne zmojo močati, je pa Rudolf to ovtahal in si napravil iz tega pretvezo, da se je spril s svojo novo ljubico.

Nato se je zaprl v absolutno samotno, kamor so prišli gnezdit vsi netopirji dolgega časa. To bedno življenje je trajalo tri ali štiri mesece. Polagoma se mu je vračal dolgo potovanje, da bi si izbil iz glave gospodično Musette, s katero sta se bila tudi že razšla, se je vrnil v Pariz in se nastanil še enkrat pri Rudolfu. Tolažila sta drug drugega.

Ko je šel Rudolf nekega dne, bilo je v nedeljo, skozi Luxembourg, je srečal Mimi v svečani obleki. Šla je na ples. Pokimala mu je z glavo, on pa ji je odzdravil. To srečanje ga je hudo zabolelo v sree, a to razburjenje je bilo manj bolešno kot navadno. — Sprehajal se je še nekaj časa po vrtovih in se nato vrnil domov. Ko je prišel Marcel na večer domov, ga je našel pri delu.

— Kaj! — je dejal Marcel in se mu nagril čez ramo, — delaš stih?

— Da, — je veselo odgovoril Rudolf. — Mislim, da živalca ni čisto mrtva. Že štiri ure sedim tu, zopet sem našel navdušenje prejšnjih dni, srečal sem Mimi.

— O, — je nemirno dejal Marcel, — in kako je z vama?

— Ne boj se, — je dejal Rudolf — samo pozdravila sva se. Druga ni bilo.

— Če je torej vse končano, — je dejal Marcel, — zakaj ji zlaša stih?

— No, — je odvrnil pesnik, — jentijem pozivijo, kjer jo najdem.

(Dalje prihodnj.)

SPOMLAD V CALIFORNIJI



Ko se po raznih californijskih zooloških vrtovih zležejo prvi noji smatrajo to za resničen prihod spomladi.

ŽENSKO VPRAŠANJE PRED

2000 LETI

Turki so zavrgli fese, muslimanske ženske so se začele polagoma emancipirati, bore se za pravice in svobodo. Gotovo pa je med njimi malo takih, ki vedo, da so imele ženske v deželi, ki je postala pozneje zibelka muslimanske kulture, že pred več tisoč leti vse pravice in popolno svobodo. 2 — 3000 let pred Kristusom so bile ženske v Babilonu in Asiriji svobodne in enakopravne z moškimi. V Mezopotamiji je bila razvita v pradednih časih visoka civilizacija. Kljub neprestanim napadom sosednih plemen je bila takratna Mezopotamija zelo bogata. Posebno razvito je bilo poljedelstvo. Prebivalci so gradili dvorce in hrame, ki so pričali o visoki razviti tehniki. Bili so v stalnih trgovskih stikih z vzhodom in zapadom, njihove trgovske ladje so vozile do Egipta in po celem Sredozemskem morju. Imeli so bogato književnost in njihove legende o ustvarjenju sveta so bile najbrž glavni vir za poznejše pripovedke o postanku sveta.

Izkopine v Mezopotamiji nudijo zanimiv vpogled v takratno življenje. Na podlagi teh izkopin lahko sodimo tudi o socialnem položaju takratnih žensk. Nekdanja Mezopotamija je bila svobodna. Hčerke so bile v dednem pravu izenačene s sinovi. Vsaka devojka se je lahko po svoji volji odločila za ženina, lahko se je posvetila kot svečena službi v svetišču, toda pri tem niso zahtevali zaobljube večnega devišstva. Imela je dostop do vseh svobodnih poklicev. Ženske so bile tudi sodnice in odvetnice, seveda ne dobesedno v našem smislu. Tudi na prestol so prišle od časa do časa. Med vladaricami je znana Mekuba, ki je vladala v Suzi z veliko avtoriteto.

V najstarejših časih so imeli v Mezopotamiji zmerno monogamijo. Dovoljena je bila ena zakonska žena in poleg nje ena ali dve prilježnici. Ženitne pogodbe so pisali na glinaste pločice. Žena ni odgovarjala za moževe dolgeve, če ni bilo to v ženitni pogodbi izrecno določeno. Zakonca sta odgovarjala za dolgeve solidarno. Če se je poročila svobodna žena s sužnjim, je bila deca svobodna. Zapeljavanje je deklet je bilo strogo prepovedano. Zapeljivce je moral takoj poročiti zapeljano devojko, sicer je zapadel smrtni kazni ali pa služajstvu.

Francoski bataljon bo odšel iz Saar doline.

LONDON. Anglija, 22. aprila. Francozi pripravljajo načrte za umaknitev svojih čet iz Saar doline, kot je izjavil včeraj v poslanski zbornici minister za zunanje zadeve, Sir Austen Chamberlain. Informacija je prišla na vprašanje, če so določili na zadnji seji sveta Lige narodov čas za odhod francoskih čet iz Saar ozemlja.

Sir Austen je odvrnil, da ni določen nikak poseben čas, da pa je izvedel, da so odredili Francozi dan 31. maja za odhod enega bataljona in da bodo nato polagoma umaknili vse čete.

MEDNARODNA STROKOVNA

NA ZVEZA

Joh. Sassenbach, tajnik Mednarodne Strokovne zveze v Amsterdamu.

Kakor hitro se je pričelo strokovno gibanje razvijati, se je spoznalo, da posamezna dežela ni nobeno zaključeno gospodarsko ozemlje, temveč, da je odvisna od svetovnega gospodarstva. Strokovne organizacije ene dežele so si zato kmalu pričele iskati zveze z organizacijami druge dežele, da so se informirale o položaju in se medsebojno podpirale. V začetku so bile te vezi zelo rahle. Že pred letom 1901. so se vršile v Londonu in Parizu mednarodne konference, ki pa niso privedle do nobenega organizacijskega sodelovanja. To sodelovanje je bilo doseženo šele l. 1901. v Koedenhavnu na sestanku strokovnih tajnikov iz vseh dežel. V začetku v silno preprosti obliki s tem, da se je sklenilo, da se sestanejo tajniki deželnih strokovnih organizacij vsako leto, da se dogovore o praktičnih vprašanjih strokovnega gibanja. Te konference so se tudi vršile in sicer leta 1902. v Stuttgartu in l. 1903. v Dublinu (Irski). V Dublinu se je sklenilo, da se te konference vrše le še vsako drugo leto.

GROF PAVEL TELEKI

Madjarski aristokrati so zadnji teden monopolizirali ponarejevalsko afero za medsebojna razčiščenja. V afero se vedno bolj zapleta bivši ministrski grof Pavel Teleki. V začetku preiskave je trdil, da pri ponarejanju ni sodeloval in da je Nadossyja pregovarjal naj opusti to pustolovščino. Nadossy pa je izjavil, da se ne more spominjati, da bi mu kdaj grof Teleki odgovarjal ponarejanje.

Zato je policija na zahtevo francoskih preiskovalnih organov Telekija ponovno zaslislala. Ta je sedaj priznal, da je leta 1922 obiskal Windischgratz v spremstvu profesorja Medzaro in da sta ga ta dva tedaj ponečila o načrtu za ponarejanje. Grof Teleki jima je obljubil, da bo preskrbel strokovnjaka za to delo. Ta strokovnjak je bil Geroes, ki je na Telekijev ukaz izdelal tehnični ekspozé o ponarejevalski akciji. Ta ekspozé je Geroes predložil Windischgratzu in grofu Telekiju kot predsedniku kartografičnega instituta.

S temi izjavami je grof Teleki postal eden važnih krivcev v ponarejevalski aferi. Njegovo sodelovanje je prvi odkril grof Karoly v znanem javnem listu, ki je dalo povod za nadaljne preiskave.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Ali so ljudje na Severnem tečaju.

Roald Amundsen je pričel v velikonočni številki norveškega lista "Aftenposten" obširen članek o svoji letošnji ekspediciji na severni tečaj. Njegova izvajanja bodo zanimala čitatelje.

Amundsen govori v svojem članku podrobno o dosedanjih izkušnjah in znanju, ki si ga je pridobil z opetovanimi ekspedicijami v polarne kraje. Primerja razmere na morju in na kopnem, ki obdaja oba tečaja in govori s pesniškim zanosom o izgledih letošnje ekspedicije. Namen Amundsen-Elsworthove ekspedicije je pojasniti zagonetko severnega tečaja. Človeštvo stoji pred to zagonetko kakor pred sfingo, učenjaki vseh zadnjih dob so se zaman vpraševali, kaj krije v sebi krajini severni del našega planeta.

V ledenih pokrajinah okoli severnega tečaja je običajno ali se razbilo v snegu in viharjih že mnogo ladij, za katerimi ni več ne duha, ne sluha. Izginile so brez sledu. Poznamo obalo Arktičnega morja, toda o 2 in pol milijona kvadratnih km površine, kamor še ni stopila noga civiliziranega človeka, nimamo pojma. Letošnja ekspedicija je pravzaprav pohod stozledecev na to neznano zemljo, ki jo našim očem zakriva polarni led. Južni tečaj obdajajo gorski grebeni, pokriti s težko dostopnimi ledeniki, okoli severnega tečaja pa se led neprestano giblje in tvori nepremagljive ovire za ekspedicijo po morju. Zato je mogoče priti na severni tečaj samo po zraku.

Peary je bil trdno prepričan, da je na severnem tečaju opazoval celino. Njegov tovariš MacMillan trdi, da je bila to optična prevara in da je videl Peary samo odseve. Po plavajočem ledu je dospel najdalje na sever kapitan Robert Bartlett, ki je vodil Pearyjevo ladjo "Karen" in prišel z Wranglovega otoka na celino. Na večno plavajočem ledu ni mogoče dobiti hrane, kajti lov je tam izključen. Med lanskim poletom je videl Amundsen v teh krajih tekom treh tednov samo enega morskega psa, in tri morske ptice. Ko se je mudil leta 1922—23. v polarnih krajih z ladjo "Maud" je videl domačine, ki so hodili na lov in umirali od lakote, ker niso našli nobene divjačine.

A kako je onstran nedostopne ledene pustinja severno od Beringove ožine? Amundsen domneva, da je tam celina. Letna temperatura te celine je po njegovem mnenju toliko zmerna, da omogoča življenje. Če so našli poneprečenci številnih ribskih ladij v teh krajih suho zemljo, ni izključeno, da so se ohranili pri življenju. Morda žive v svojih naselbinah, morda so se pomešali z domačini. Gotovo pa je, da nimajo nobenega stika s civiliziranim svetom. Amundsen pravi, da je ta

domneva podobna najbučnejši fantaziji, da pa je na svetu vse mogoče. Če je onstran ledene pustije severno od Aljaške celina, ali vsaj otok, ni izključeno, da žive tam ljudje, ki so se razvili čisto drugače, kakor civilizirano človeštvo, s katerimi prebivalci polarnih krajev že dolga stoletja nimajo nobenega stika.

Amundsen zaključuje svoj članek takole: "Ne pričakujemo, da najdemo v neposredni bližini severnega tečaja naselbino. Če pa bi bil to najčudovitejši dogodek v novejši zgodovini človeštva. Na svetu je vse mogoče in tako tudi ni izključeno, da presenetijo naša radio-poročila ves kulturni svet z vestjo, da smo našli v bližini severnega tečaja potomce slavnihih in smelih raziskovalcev polarnih krajev, o katerih je svet mislil, da so našli v večnem ledu strašno smrt."

MORILSKI ZAKONSKI PAR 12-KRAT NA SMRT OBDOJEN

Pred apelacijskim sodiščem v Vilni se je pričela prizivna razprava zoper zakonec Stanislava in Janino Zbonski, ki sta priznala do sled 52 umorov. Zločinski par je bil že 12-krat na smrt obsojen, toda vselej se je znal eksekuciji izogniti.

HOHENZOLLERNSKA KOLONIJA

Kot poročajo iz Pariza, se namerava preseliti bivši nemški cesar Viljem, seveda, če bo dobil dovoljenje, iz Holandske v Švico. V to svrhu se že pogaja glede nakupa gradu Trevano pri Luganu. Izgleda, da bo nastala ob gornjeitalijanskih jezerih, kjer je nakupilo že več princev prejšnje nemške cesarske hiše posestva, s časom celna Hohenzollernska kolonija.

Rada bi izvelela kje se nahaja moj brat ANTON NOVAK, doma iz vasi Malikoren, št. 11, fara Krka pri Zaticini. V Ameriki je čez 20 let in svojačeno je bil v Joliet, Ill. Prosim, če kdo ve kje je, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi na naslov: Mrs. Anna Novak, 5118 Miller Avenue, Maple Heights, Bedford, Ohio. (6x 23—29)

NADUHA OZDRAVLJENA PREDNO PLACATE

Kemik Mr. D. J. Lane, 810 Lane Bldg., St. Marys, Kans., je razkril pristo domaćo zdravilo proti naduhi. Mr. Lane tako zaupa v svojo zmoglost ozdravljenja, da bo poslal oblačno \$1.25 steklenico brezplačno, pošluno prosto, vsakemu bolniku, ki piše pošto. On hoče biti plačan za zdravlilo, če bo ozdravilo. Če ne, bo vaše poročilo izbrisalo stroške. Ako trpite vsled naduhe, mu pišite danes. Ne pošiljate demerja. Zadoštuje samo vaše ime in naslov. —Adv't.

ŠTIRI IN POL MILLJONA AKROV NAJBOLJŠE ZEMLJE NAPRODAJ

Presenetljivo lahki pogoji. 35 let za plačevati.

Last CANADIAN PACIFIC RAILWAY CO. in CANADA COLONIZATION ASSN.

Poblaščeni potovalni zastopnik J. JERSE (Jersey). Pišite in z veseljem vam bomo dali brezplačno vse informacije. J. Jersey, P. O. B. 944, Winnipeg, Canada.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE s parnikom "PARIS" 22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradni prav do Ljubljane. Fazil bo na priloge in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in brezskrbno potovali.

Na razpolago imamo posebni oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2, 4 in 6 posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane \$116.77 z vojnim davkom in letnišco vred, za tja in nazaj pa samo \$206.00 in \$5.00 vojni davek. Vsi potniki, ki so se kdaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni z vožnjo, kabinami, hrano, postrežbo, sploh z vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK 22 Cortlandt Street New York, N. Y.

BELE ROŽE

ROMAN V DVEH DELIH

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

83

(Nadaljevanje.)

Precej se je pomiril medtem, ko je govoril, a izbruh njegove jeze se je adal Sigrid dosti manj strašen kot pa besede, ki so bile sicer pešči izgovorjene, a so padale nanjo kot udarci z kijem. In poleg tega so blestele njegove oči v poštenem pravičnem ogorčenju, kot da sapajo iskro. In Sigrid si ni drznila poseči vmes z besedico. Zdelo se ji je, da se vrti cela soba okrog nje in šele, ko je odšel knez proti vratom, je omahnila na kolena.

— Ali me boš obojal, ne da bi me poslušal? — je zakričala.

Knez se je še enkrat obrnil.

— Kaj naj še poslušam? — je rekel z uničevalnim zaničevanjem v svojem glasu. — Ali naj z dvorljivosti obstojim ter poslušam laži, katere mi hočeš obesiti? Svoje besede, katero si ponovno dala, da ne boš hipnotizirala Iris in da ji ne boš ničesar rekla glede njene izvora, to svojo besedo, v katero sem verjel, si prelomila. Nič več ti ne verujem. Tudi nočem vedeti ničesar o tvojih motivih za ta dejanje. — Čisti niso in tudi ne bodo napravili lepšim ta ostudni zločin. Priprav: se na potovanje. Nočem, da bi te še eno noč štela na streha.

S tem jo je zapustil in ona je vedela, da je vse zaigrano in izgubljeno in da ne bo nobena sila na svetu izpremenila ali omilila tega. Česar ji niso povedale njegove besede, — pa je čitala v njegovem pogledu, — vse je bilo končano zanjo, vse in nič drugega ji ni ostalo kot njegov srd, njegovo zaničevanje, žalostna bodočnost in — Spini...

*

Iris je medtem počivala. Mogočni utisi ki so navalili na njeno dušo, so zahtevali tam na energičen način reakcijo in zmagala je njena zdrava, neuklonjena konstitucija: — spala je. Pač je bilo to spanje, kot ono jutraj, posledica popolnega duševnega izčrpanja, a vendar je dobro znamenje, kajti njene zaposlene misli so imele počitek in vse, kar je uplivalo nanjo, je za nekaj časa izginilo.

Ko se je že stemnilo, se je prebudila ter se naenkrat spomnila vse, kar se je zgodilo. Poleg nje na stolu je sedel knez. Višje gradski, posebej vedno čuječe in skrbne ljubezni in v polni zavesti, da je pripadala ta ljubez njej, mu je podala molče obe roki. On je ramel ta govor in v njegovih očeh je zažarelo.

Ko sta sedela tako, z roko v roki, ne da bi bilo treba besede, sta začela ropotanje voza, ki se je odpeljal po peščenih poti.

Iris je prebledela ter se dvignila.

— Sigrid! — je prišlo kot strašno vprašanje preko njenih ustnic.

Tedaj jo je knez objel ter rekel:

— Sedaj se morava boriti proti učinku tega zadnjega usodepolnega dne, Iris, ter mislim, da sva že premagala ta učinek. Sigrid je odšla in — in ti je ne boš nikdar, nikdar več videla...

*

S tem je končana naša povest, kajti knez in knežinja Višje gradski nista imela po tem viharju nobenega drugega posla kot biti srečna in z neskaljeno srečo imata roman nobenega opravka.

Kljub temu pa je boljše za čitatelja, če izve, kaj je postalo iz ljudi, ki so nastopili v tem romanu.

Madama Kristoforovič živi pozimi v Florenji ter sprejema v svojem salonu vse mogoče in nemogoče slavne ljudi. Njena hčerka Saša je postala slavna slikarica in njen sloves raste od dne do dne. Umetnost ji je nadomestila vse, kar ji je odreklo življenje, — a srečna je in dobrodošel gost pri knezu tekem spomlad.

Boris je postal poslušni tajnik v neki majhni rezidenzi in njegova žena, lepa Fuksija, se je spopadala. Prepustila je svojemu možu upravo premoženja ter ne misli več na beg.

Operni pevec je postal med velik umetnik, slaven po celi deželi. Ker ni kljub svoji slavi izgubil svoje sveže priprostosti in odkritosti, je vedno dobrodošel gost kneza, seveda le takrat, kadar ni tam Boris in njegove žene.

Profesor pa je najbolj razvijeno dete v gradu. Tam ga proslavlja kot rešitelja življenja Iris in že je bil določen da napolni glavo malega Erika z modrostjo. Erik pa se je zaenkrat šele pogledal v skrivnosti abecede.

Potem ko je Sigrid odpotovala z madamo Kristoforovič, je dobila napad besnosti in treba je bilo spraviti jo v neki sanatorij. Tam je preživela celo leto, nakar so jo odpustili kot ozdravljeno. Zavod je zapustila v namenu, da najde mir v kakem samostanu. Ko je prišla okrevati, so ji izročili knjigo, ki je prišla na njen naslov. Ta knjiga je vsebovala disertacijo franciskanskega meniha, patra Agostina de Montefeltro in na prvi, prazni strani knjige je bil napisan ganljiv stih.

Sigrid je takoj spoznala pisavo Iris in to, obenem z lepimi besedami na prvi strani, je uplivalo blažilo na njenega slaboga duha. Sklenila je stopiti v samostan ter se pokoriti za to, kar je ostalo v njenem spominu kot grozen sen. Ko pa je zapustila zavod, jo je sprejel na pragu v svet — Spini.

Sigrid je tekem boleznimi izgubila dosti odporne sile svojega značaja, ali pravzaprav, ta odporna sila je bila oslabiljena tekem noči, ki je nekaj časa zagrinjala njenega duha. In Spini jo je še vedno ljubil, čeprav je imel medle slutnje, da je zasledovala druge sile. Na vsak način pa je morala madama Kristoforovič, rada ali nerada, igrati vloge nevestine matere, ker se je Sigrid vrnila k njej. Čeprav ni prišel s severa nikak glas, jo je povedel Spini v triumfu kot markizo della Pescaja v Maremmo.

V eni točki je ostal knez napram svoji ženi neizprosni, čeprav je slednja že davno odpustila, v izobilici svojega dobrega in velikega dušnega srca: — Iris ni smela zopet videti one, katero je celih dvajset let imenovala svojo sestro.

Sigrid, če se je kesala ali ne, jo je brez dvoma marsikdaj v globini svoje bede zahtevala ter hrepenela po enem ljubeznjivem pogledu iz čistih in nedolžnih oči Iris, — a bila je preponosna, da bi prva prožila roko, da bi stopila kot prošilka pred Iris in Marcela.

Tako je ostal prepad nepremoten, pot prerazan. Družba v Florenzi in Rimu pozna markizo Spini della Pescaja, — ki je lepa žena, čeprav jo vsi imenujejo kamenito. Celotno njeno sinje, svetle oči imajo trdi blesk brušenih kamnov. Volja Spini pa je močnejša kot njena in vsled tega si lahko drzne biti njen mož, ne da bi se mu bilo treba bati, da bo sledila vzgledu svoje tete, Marije Ravensberške, ki še vedno počiva pod rdečo lučjo na gradu, glede katere si belijo ljudje še vedno svoje glave.

Ker smo se vrnili na Visoki grad, se hočemo posloviti od stare tednjave ob morju, Marcela in Iris.

Najti je srečo, ki zgreje od znotraj ven in te umirja sta bila deloma ta stara redna čovrka. Pozimi sta prihajala v glasno mesto,

MLADE UREDNICE



Junjsko številko "Everygirl", ki je glasilo skavtk, bodo uredile Helen Gray iz Seattle, Ruth Stevens iz New Yorka in Ruth Orndoff iz Chicaga.

kjer sta bila skrajno priljubljena v družbi. Ker se Iris ni obotavljala dostaviti svojemu imenu: rojena grofica Vrbska, so se kmalu pojavile v družbi govorice, da je bila Marija Ravensberška "njena teta" in da še živi krvnik, "ki ji je pomagal na drugi boljši svet".

Oni pa, ki so hoteli kaj podrobnejšega izvedeti glede preteklih dogodkov, so imeli le malo sreče s svojimi vprašanji. Knez je zelo razumljivo namignil, da je pričakovati od dobro vzgojenih ljudi nekoliko več takta, a Iris je rekla nežno: — Poznam to celo žalostno povest. Ali bi ne bilo boljše, če pustimo revico počivati? Saj morate razumeti, kako mučen je zame ta pogovor.

Celo madama Kristoforovič mi nikdar izvedela, da je dobila Iris ime Vrbska le s krajjevo milostjo, kajti Spini je ustrajno molčal o tem.

Svet ni mogel uničiti nedolžne duše Iris. Ostala je taka kot smo jo prvi spoznali — in vihar, katerega je morala prenesti njena duša, jo je le še poglobil.

Z gracio in dostojanstvom vrši svoje dolžnosti in najraje se mudi ob ljubljem Severnem morju, ker je morala prestati toliko težkega. Drugi bi zbežal s takega prostora, a ona ljubi to morje. Ljubi celo hišo, ki je bila zibka njene sreče ter ljubi celo morsko tesarstvo, kjer so jo objele roke ljubezni ter jo rešile v najtežji uri njene življenja. Ljubi tudi rdečo luč, ki pleše pogosto na valovih. Ve, da je simbol večne luči življenja, o kateri upa, da sveti oni, ki počiva tam spodaj, katere ni nikdar več videla v sanjah izza onega dne, ko je prvič jokala nad njenim grobom ter ji prinesla rdečih rož.

Zakaj je ni Iris več videla v sanjah? To so skrivnosti, v katere ni mogel prodreti še noben raziskovalec in v katere tudi mi ne, ko bomo skušali prodreti...

KONEC.

A. P. ČEHOV:

Kolobocija.

Na koru stoji mežnar Otkulavin in drži med iztegnjenimi, mastnimi prsti obriznjeno gosje pero. Majhno čelo mu je nabrano v gube, na nosu se poigravajo pege v vseh barvah, od rožnate do temnomoдре. Pred njim ležita na rdečih platnicah dva lističa. Na enem je zapisano "za zdravje", na drugem "za mir in pokoj" in pod obema naslovoma se vrste imena. Ob koru stoji majhna starica s culico na hrbtu. Z obraza ji odseva skrb. Zamislila se je.

"Koga dalje?" vpraša cerkvenik in se leno popraskal za ušesom. "Hitreje misli, reva, drugače ne bom utegnil. Takoj začnem čitati uro."

"Takoj, očka... No, piši... Za zdravje blaževcev božjih: Andreja in Darje z deco... Mitrija, spet Andreja, Antipa, Marje..."

"Čakaj, ne hitro... Saj ne le-tiš za zajcem, vse boš lahko."

"Si napisal Marijo? No, zdajle Kirila, Gođeja, pred kratkim preminelega otroka Gerasima, Panteleja... Ali si zapisal pokojnega Panteleja?"

"Čakaj... Ali je Pantelej umrl?"

"Umr... " vzdihne starka.

"Kako pa potem ukažeš zapisati za zdravje?" se razjezi cerkvenik prečrta Panteleja in ga prenese na drugi listek. "Pa spet tudi... Govori pametno in ne mešaj! Koga še za mir in pokoj?"

"Za mir in pokoj? Takoj... čakaj. No, piši... Ivana, Avdotjo, še Darjo, Jegora... Napiši... vojak Zahara... Odkar je šel četrto leto služiti, od takrat ni niti sluha..."

"Torej je umrl?"

"Kdo bi vedel! Morda je umrl, morda je pa tudi živ... Piši ti."

"Kam naj ga za zapisem? Če je, recimo, umrl, potem na mir in pokoj, ako je živ, potem na zdravje... Pa naj vas človek razume!"

"Hm... Ti ga napiši na oba listka, dragec, tam se bo pa videlo. Saj zanj je vseeno, če ga zapišeš tako ali tako: to je nebodigateba, propalico... Si zapisal?"

Zdajle za mir in pokoj Marka, — Mevontija, Arine... no, pa Kuzme in Ane... boleline Fedosje..."

"Bolehno Fedosjo za mir in pokoj!"

"Mene za mir in pokoj? Ali si znorel ali kaj?"

"Fej, štoklja, zmešala si me! Če se nisi umrla, reci, da se nisi umrla, ne pa da lažeš v za mir in pokoj! Ti mešaš! Zda je naj pa jaz motim s Fedosjo in pišem na drugo mesto... ves list sem zmazal! Poslušaj, ti bom prečital..."

Za zdravje Andreja, Darje z deco, vnovič Andreja, Antipija, Marije, Kirila, pred kratkim preminelega otroka Ger... Čakaj, kako je pa ta Gerasim prišel sem? Pred kratkim preminuli, pa kar — za zdravje! Nak, zmešala si me, reva! Bog s tabo, čisto zmešala!"

Cerkvenik maje z glavo, prečrta Gerasima in ga prenese na oddelek za mir in pokoj.

Poslušaj! Za zdravje Marije, Kirila, vojaka Zaharija... Koga še?"

"Ali si Avdotjo zapisal?"

"Avdotjo? Hm... Avdotjo... Jevdokijo..." pregleduje mežnar oba listka. "Spominjam se, pisal sem jo, zdaj pa zlomek vedi... nikakor je ne morem najti... Tu je! Za mir in pokoj je zapisana!"

"Avdotja za mir in pokoj?" se začudi starka. "Še leta dni ni, kar se je omožila, pa že kličeš smrt na njo! Vidíš nam mešaš, srček, pa se jezíš name. Pobožno piši, če boš pa imel v srečo jezo, bo hudoba vesela. To te hudoba zavaja in meša..."

"Čakaj, ne moti..."

Cerkvenik namršči obrvi pomisli in Avdotjo na listku za mir in pokoj počasi prečrta. Pero pričrta "d" zavili in napravi veliko pakco. Cerkvenik je v zadregi in se praska po vratu.

"Avdotjo torej proč odtod..." mrmra potro: "in jo zapisati tja..." Pravi Čakaj... Če jo tja, potem bo za zdravje, če pa sem, potem za mir in pokoj... Čisto je zmešala, babnica! In še tega vojaka Zaharija je priteplo sem... Zlomek ga je dal..." Nič se ne

spoznam! Znova bom moral."

Cerkvenik seže v omaro in vzame osminko čiste pole.

"Izpusti Zoharij, če je tako..." reče starka. "Pa Bog z njim, izpusti..."

"Molči!"

Cerkvenik počasi pomoči pero in prepíše z obeh papirkov ime na novi listek.

"Vse jih bom napisal na kup," pravi, "ti pa nesi očetu dijakonu. Naj dijakon sam razloči, kdo je tukaj živ in kdo je mrtev; on se je učil v seminarju, jaz se pa v takih stvareh prav nič ne spoznam... če me takoj ubijete."

Starka vzame listek, da cerkveniku zastarelo poldrugo kopejko in odstopica k oltarju.

(Prev. S. K.)

IZ ŽIVALSKEGA SVETA

Kot edini primer, da izpreminjajo živali svoje barve, poznamo kameleona. Vendar je še mnogo drugih zastopnikov živalstva, deloma celo navadnih, ki tudi izpreminjajo svojo barvo, večinoma pa le sezonsko, kot na primer hermetin in velika podlasica, ki sta poleti več ali manj svetlorjavkaste barve, pozimi pa bela. Navadna zelena žaba izpreminja tudi barvo svoje kože, kar pa zavisi večinoma od svetlobe, toplote in vlažnosti okolice. Tako je včasih svetlo zelena barva, včasih pa temnosive. Kameleoni, ki živijo po južni Španiji in severni Afriki, pa zamore barvo svoje kože poljubno po svoji volji spreminjati. Saj to izpreminjanje barv je njegova edina zaščita, ki jo ima pred svojimi sovražniki, ker je sicer jako neokreten in brez moči. Pa ne samo pred sovražniki, temveč tudi pred svojimi žitvami, raznimi žuželkami, ki mu služijo v hrano, hoče biti popolnoma skrit. Poprej rdeče barvan, zadobi naenkrat živazeleno barvo, kakor da bi bil list na drevesu. Žuželka sede nanj nič hudega slutnja, pa že sproži svoj lepljiv jezik proti njej ter jo požre. Zopet potem postane nemadoma rjav kot drevesno deblo ali pa lepo rumen kot cvetje na drevju. Navidezno njegov silno kompliciran organizem je po temeljitem študiju nekaterih zoologov postal popolnoma enostavna stvar. Kameleoneve barve niso nič drugega nego kromatofori napločeni v pigmentu, katerega je v njegovi koži vse polno. Rdeče kromatofore se nahajajo samo v svojih pigmentnih stanicah, ravno tako bele, oziroma rumene in črne. Vsa ta pigmentna zrna so potem v zvezi z živčevjem, tako da lahko svojevoljno vpliva na barvo kože. To se pa vrši na ta način, da kontrahira vse pigmentne stanice razen onih, katerih barvo hoče zadobiti. Pri kontrakciji namreč dobi barva nekontrahiranih pigmentnih stanic tako premoč, da postanejo ostale barve skoraj nevidne. V kameleonevi koži so sicer zastopane samo kromatofore osnovnih barv, toda potem raznih kombinacij v kontrastu je zmogel pričarati na svojo kožo resnične nijanse in nereditko tudi na različnih delih telesa povzroči različne barve.

Morilci, ki zahtevajo nagrado.

Svet narodnih komisarjev v Moskvi je priznal doživljenjsko pokojnino 14 še živim morilecem carja Aleksandra II. o pribliki 45. letnice atentata iz leta 1881. Med njimi je glavna Vera Figner, ki se je kot dijakinja udeležila atentata na carja, bila "pomiloščena" v Sibirijo, pa še danes kot starka živi. Zda je zahtevalo vzpodbujeni po tem zgledu, nagrado tudi morilci Nikolaja II. in njegove rodbine, katero so leta 1918 v Jekaterinburgu na zverinski način poklali, oziroma usmrtili, potem pa trupla požgali. Vložili so prošnjo, v kateri prosijo za priznanje "posebnih zaslug za blagor proletarijata" in seveda tudi za penzijo.

Prošnja je podpisal v imenu vseh udeležencev Mihail Jurovski, nevladnjaki urar in sanitetski podčastnik, žid, ki je vodil umor.

Kretanje parnikov - Shipping News

29. aprila:
Berlin, Bremen: Hamburg, Cherbourg, Hamburg.
30. aprila:
Leviathan, Cherbourg; Homerio, Cherbourg.
1. maja:
Paris, Havre.
5. maja:
Aquitania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg; Bremen; Orca, Hamburg.
6. maja:
Westphalia, Hamburg; Muenchen, Bremen.
8. maja:
Olympic, Cherbourg.
12. maja:
Berengaria, Cherbourg; De Grasse, Havre; George Washington, Cherbourg; Bremen.
13. maja:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
15. maja:
Majestic, Cherbourg; France, Havre; Sierra Ventana, Bremen.

18. maja:
Columbus, Cherbourg; Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.
19. maja:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
20. maja:
Thuringia, Hamburg.
22. maja:
PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.
25. maja:
Leviathan, Cherbourg.
26. maja:
Leviathan, Cherbourg.
26. maja:
Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.
27. maja:
Stuttgart, Cherbourg; Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
29. maja:
Olympic, Cherbourg.
22. junija:
MARTHA WASHINGTON, TRST; SKUPNI IZLET.
6. julija:
PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

VABILO.

Društvo svetega Jožefa, št. 53 prav uljudno vabi vsa tukajšnja slovenska društva ter vse ostale Slovence in Slovenke v mesto in okolici na plesno veselico, ki se vrši v soboto zvečer dne 1. maja v lastni dvorani 36 Danube St., Little Falls, N. Y. Začetek ob 7. uri, zaključek ob 12. uri. Vstopnina za moške 25 centov, ženske so proste. Za obilno postrežbo, za prigrizek in močenje suhih grl bo poskrbel društveni odbor. Svirala bo naša slovenska godba, da si bo vsak lahko nabrusil pete. Torej navsilenje dne 1. maja!

Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Joe Kramar, tajnik.

Kdo kaj ve o mojem očetu JOHN STEFANIČ? Pred dvema letoma je bil v McKinley, Minn. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve, da mi poroča, ali naj se pa sem oglasi svojemu sinu: John Stefanich, Box 116, Creighton Mine, Ont., Canada.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozaderna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prošnjo v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa tmajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslavlani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO (stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI
v "Glas Naroda".

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

s naročilom pošljite snemke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vetregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".